

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 493
van **ELISABETH MEULEMAN**
datum: 17 mei 2017

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Basis- en secundair onderwijs - Bevorderen leesplezier

Het PISA-onderzoek (Programme for International Student Assessment) test kennis en vaardigheden die essentieel zijn voor een volwaardige deelname aan de moderne maatschappij en focust daarbij op leesvaardigheid, wiskunde en wetenschappen. In PISA2009 namen 34 OESO-landen deel en 31 niet-OESO-landen. De Vlaamse 15-jarigen behalen een zeer hoge score voor technisch lezen. Leesinteresse en plezier in lezen scoort daarentegen heel erg laag. In PISA2000 stond Vlaanderen daar ook al als laatste. Om hieraan te remediëren organiseerde de CANON Cultuurcel tijdens de vorige legislatuur rondetafels over leesplezier in het onderwijs. Diverse lacunes werden gedetecteerd en een actieplan werd geformuleerd met daarin goedepraktijkvoorbeelden. Tal van initiatieven zagen het licht, waaronder door het Vlaams Fonds voor de Letteren gesubsidieerde auteurslezingen, bijzondere aandacht voor poëzie in het onderwijs naar aanleiding van gedichtendag, de Inktaap in samenwerking met Stichting Lezen, evenals Boekbaby's, beste Boekenmeester en -juf, de Jeugdboekenweek. Specifiek voor 15-plussers uit tso en bso is er Fahrenheit 451. Zowel lokale bibliotheken als de boekenbeurs bieden een scholenaanbod.

De leerkracht speelt een belangrijke rol in het bevorderen van leesplezier bij kinderen en jongeren, maar in de opleiding is daar vroeger duidelijk onvoldoende aandacht aan besteed. Het is dus een opdracht van de leerplancommissie en de bijscholing om leraren aan te sporen en te helpen het leesplezier bij hun leerlingen aan te wakkeren.

1. Welke bijscholingsprojecten zijn opgestart inzake het bevorderen van leesplezier?
2. Door hoeveel scholen en leerkrachten werden die tot nog toe gevolgd?
3. Onder welke vorm werd 'leesplezier' opgenomen in de eindtermen? In de eindtermen van welke jaren werd het opgenomen?
4. Hoe evalueren de doorlichting en de begeleiding 'het plezier in leren' in de klassen waar zij op bezoek gaan? Met welk resultaat? Is er een verandering/verbetering merkbaar in de laatste vijf jaar?
5. Werd de aandacht voor leesplezier opgenomen in het curriculum van de lerarenopleidingen van basis- en secundair onderwijs? Sinds wanneer en in welke scholen?
6. Werden de verschillende initiatieven ondertussen geëvalueerd? Met welk resultaat?

ANTWOORD

op vraag nr. 493 van 17 mei 2017

van **ELISABETH MEULEMAN**

1-2. Ik heb geen gegevens over het aantal bijscholingsprojecten dat georganiseerd wordt. Ik geef wel graag exemplarisch zicht op een aantal activiteiten die gebeuren rond leesplezier:

- In de focusgroep Lezen die CANON Cultuurcel sinds 2015 samen met Iedereen Leest organiseert werd, in samenwerking met vertegenwoordigers uit de lerarenopleiding **10 tips voor een inspirerende leesomgeving op school (zie bijlage 1)**.
- In de opvolging van de rondetafels tijdens de vorige legislatuur zijn de onderwijsverstrekkers samen blijven komen en hebben ze samen met een lerarenopleider en een externe begeleider **de leeskaart** ontwikkeld.
- De leeskaarten nemen we elk jaar terug op in de edities van het magazine **Boekenjuf/meester** dat CANON Cultuurcel in september naar alle basisscholen verspreidt. Op dat moment wordt ook de **voorleesweek** nog eens in beeld gebracht.
- Iedereen Leest breidde dit jaar de jeugdboekenweek uit naar een **jeugdboekenmaand**. Op vraag van de rondetafels en de scholen zelf, is ook het secundair onderwijs terug betrokken. Rond de jeugdboekenweek organiseerde Iedereen Leest een studiedag aan Universiteit Antwerpen op 8 maart 2017 voor 118 deelnemers, waaronder leerkrachten en lerarenopleiders.
- Met de **Gouden poëziemedaillon** en de **Poëziesterren** brengen we kinderen in contact met recente kinderpoëzie. Aan de poëziesterren namen meer dan 8000 kinderen deel.
- Aan de **studiedag poëzie** op 13 januari 2017 (organisatie Poëziecentrum, Iedereen Leest en CANON) namen 110 deelnemers deel uit basis en secundair onderwijs.
- Het **Netwerk Lezen op School** -260 aangemelde leerkrachten uit het basisonderwijs- komt sinds 2016-2017 meerdere keren per jaar samen.
- Daarnaast kunnen scholen ook nascholingen rond dit thema volgen met hun eigen nascholingsmiddelen. Hierover rapporteren zij niet aan de overheid.

3. 'Leesplezier' is zowel opgenomen in de eindtermen Nederlands voor het lager onderwijs als in de ontwikkelingsdoelen Nederlands voor de eerste graad b-stroom. Voor het lager onderwijs gaat het om deze eindterm (attitude):

4.8* De leerlingen ontwikkelen bij het realiseren van de eindtermen voor spreken, luisteren, lezen en schrijven de volgende attitudes:

- luister-, spreek-, lees- en schrijfbereidheid;
- plezier in luisteren, spreken, lezen en schrijven;
- bereidheid tot nadenken over het eigen luister-, spreek-, lees- en schrijfgedrag;
- bereidheid tot het naleven van luister-, spreek-, lees- en schrijfconventies;
- weerbaarheid.

Voor de eerste graad b-stroom gaat het om dit ontwikkelingsdoel:

21 De leerlingen verwerven leesplezier zoals bij jeugdliteratuur, historische verhalen, hobbylectuur, stripverhalen.

4. De onderwijsinspectie evalueert de manier waarop een school aan leesplezier werkt als het leergebied Nederlands tijdens een doorlichting in de focus staat. Ze onderzoekt dit aspect op basis van triangulatie d.w.z. dat ze zowel observaties in

klassen organiseert, gesprekken met de leerkrachten voert en documenten analyseert. Zo krijgt ze een betrouwbaar zicht op de kwaliteit van de acties en op de mate dat ze bijdragen aan het nastreven van de attitudinale eindterm: 'De leerlingen ontwikkelen bij het realiseren van de eindtermen voor spreken, luisteren, lezen en schrijven de volgende attitudes: luister-, spreek-, lees- en schrijfbereidheid; plezier in luisteren, spreken, lezen en schrijven'. We stellen de laatste vijf jaar vast dat verschillende scholen extra inspanningen leveren om aan het leesplezier van de leerlingen te werken. Initiatieven zoals de vernieuwing van de klasbibliotheken, het dagelijkse leeskwartier, de leeskilometers, leesdagboeken, jeugdboekenweek, dag van de poëzie... komen steeds meer voor.

5. Lerarenopleidingen beslissen autonoom wat ze rond leesplezier doen. Zij zijn autonoom in het bepalen van hun curriculum. Zoals hoger reeds aangegeven zijn de lerarenopleidingen wel betrokken bij acties rond leesplezier.
6. Alle acties die we zelf organiseren worden geëvalueerd op gebruikerstevredenheid. De actie Boekenjuf/meester wordt op 28 juni 2017 geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd.
De Cultuurdagen voor studenten lerarenopleiding worden ieder jaar heel positief geëvalueerd. De studenten krijgen op het einde van de dag een online evaluatieformulier waar ze de sessies kunnen beoordelen. De sessies rond leesplezier en leesbevordering worden in het algemeen positief geëvalueerd. De verwerking van deze resultaten wordt besproken tijdens het netwerk lerarenopleiding.
De poëziestudiedag scoorde een tevredenheid goed tot zeer goed.

BIJLAGE

Overzicht